

Arbeids- og sosialdepartementet - ASD
Postboks 8019 Dep
0030 OSLO

Vår referanse: 13/02021-7
Arkivkode: F00 &00
Saksbehandler: Magne Hustad
Deres referanse:
Dato: 01.11.2016

Høring - endring i forskrifter om arbeidsavklaringspenger

KS vil peke på at foreslåtte innstramminger og regelverksendringer vil medføre kommunale merkostnader i form av overgang fra AAP til den kommunale sosialhjelpen, selv om det også kan føre til noe økt overgang til utdanning og arbeid.

Økonomiske og administrative konsekvenser for staten og kommunene er ikke beskrevet i høringsnotatet. KS savner en slik beskrivelse av økonomiske og administrative konsekvenser av høringsnotatets forslag. Det er innlysende at forslagene vil gi vesentlige økonomiske innsparinger for statens del. Like innlysende er at det også vil innebære kommunale merkostnader i form av økt tilstrømning til og press på den kommunale sosialhjelpen.

Det bør derfor etableres en dialog med kommunesektoren og KS om dette så snart som mulig, med sikte på å avklare behovet for økonomisk kompensasjon til kommunene. En plan for slik avklaring bør foreligge innen lovproposisjonen om AAP legges fram.

KS mener høringsnotatets forslag har hovedvekt på innstramming av ytelser – med begrunnelsen at dette forventes å gi økt overgang til arbeid, utdanning og aktivitet for de som dermed stenges ute fra ordningen. KS mener at Folketrygdloven må vurderes i forhold til kommuneloven. Dette for å sikre at AAP kan kombineres med folkevalgte verv.

Høringsnotatet legger ikke fram dokumentasjon som støtter begrunnelsen og forventningen om at innstramming av ytelsen kommer til å gi økt overgang til utdanning og arbeid.

KS mener likevel at AAP-ordningen bør innstrammes, i håp om at insentivene til å arbeide vil forsterkes, og KS støtter en innstramming av AAP-ordningen etter høringsnotatets modell 3.

For tre år tilbake, den gang et stort antall AAP-mottakere nærmet seg «utløpsdato» etter fire års mottak, skapte dette uro i kommunene og KS for en omfattende overgang fra AAP til sosialhjelpen. I etterkant framstår det som uklart i hvilken grad og hvilket omfang slik overgang faktisk fant sted. Sosialhjelpsstatistikken viser imidlertid at, etter at sosialhjelpsutgiftene på landsbasis i hovedsak hadde hatt en nedadgående trend siden tidlig 1990-tall, så har disse utgiftene vist en økende trend fra et tidspunkt som sammenfaller i tid med denne store avgangen fra AAP i 2013. I hvilken grad det er et direkte årsaks-samband mellom AAP-avgang og økte sosialhjelpsutgifter, bør klarlegges nærmere.

KS mener at forslagene legger for liten vekt på å forbedre forvaltningen av ordningen. Dette gjelder framfor alt en sterkere, mer fleksibel og tettere oppfølging av de 29.000 ungdommene som i dag mottar AAP. Notatets forslag svarer ikke på kritikken som forskningsmiljøene har rettet mot arbeids- og velferds-etatens forvaltning av ordningen.

KS etterlyser utprøving av arbeidsmetoder med tilpasning til lokale forhold – med mer vekt på løsnings- og resultatorientering. KS mener oppfølging må gis med større lokalt handlingsrom og økt autonomi til det enkelte NAV-kontor, kommunal medvirkning som tilpasses etter lokale forhold, brukerbehov og det lokale arbeidsmarkedet. Det bør legges mer vekt på resultater som overgang til arbeid og utdanning – og mindre vekt på Arbeids- og velferdsdirektoratets standardiserings- og rapporteringsregime.

Den gruppen blant de ca 150.000 AAP-mottakerne som nå øker i antall, er ungdom under 30 år. I denne gruppen AAP-mottakere er det ca 70 prosent som ikke har fullført videregående og en tilsvarende andel som oppgir å ha psykiske helseutfordringer. AAP er en helserelatert ytelse. Det tilsier at oppfølgingen av mottakerne burde vektlegge sterkere et samarbeid med helsetjenestene, både med fastlegen og med spesialisthelsetjenesten. Denne gruppen trenger mer aktive tiltak enn det de får i dag gjennom AAP, eller det de kan ventes å få som eventuelle sosialhjelpsmottakere. KS mener at NAV i større grad må benytte mulighetene i hele det lokale arbeidsmarkedet for å finne gode løsninger når tilbakeføring av AAP-mottakere til opprinnelig arbeidsgiver ikke er mulig.

I tillegg er det sterk økning av AAP-mottakere i deler av landet som har hatt mye oljerelatert virksomhet, som Vestlandet og Agder.

KS mener det er en urovekkende side ved AAP-ordningen at den gir langvarig inntektssikring for ungdom som ikke er alvorlig syke, som får minimal oppfølging og som derfor blir passive. KS viser til at gruppen er økende, og resultatene på overgang til arbeid og utdanning er svake. Oppfølgingsinnsatsen for unge AAP-mottakere må prioriteres, forbedres og forsterkes.

Lasse Hansen
admdir

Lasse Jalling
områdedir

Kopi: KMD